

rer det ærede Medlem Hr. Holstein saa meget. Han undersøger dette Spørgsmaal i et Kapitel for sig fra Side 67 til 86 i den af mig her nævnte Bog. Og han slutter saaledes: „For Læren om Afstaaelseserstatningen har Undersøgelsen givet det Resultat, at der i Tilfælde af Uoverensstemmelse mellem Grundlovens § 82 og vedkommende Speciallov skal ses hen til denne sidste som den, der indeholder den gældende Ret for sit Omraade.“ Det er den yngste Dommer i Højesteret, der siger dette, og han er blevet Dommer i Højesteret, efter at han har sagt dette i sin Bog. Bogen udkom i 1905. Han er altsaa paa dette Punkt ganske enig med Ørsted, som man ikke alene, som den højtærede Justitsminister sagde i Gaar, kalder Juraens Ypperstepræst her i Danmark, men som man kalder hele den danske Retsvidenskabs Fader og Skaber. Han er den, der først siger det paa den grundlovgivende Rigsforsamling, men Troels Jørgensen, det sidst indkomne Medlem af Højesteret, siger det samme i sin Bog af 1905. Det maa jeg dog betragte som gode Vidnesbyrd om, hvad der virkelig er det rigtige paa dette Omraade. Jeg skal saa ikke fremdrage mere fra dette Møde, hvor Grundlovsforslaget var til første Behandling. Men da det kommer til endelig Behandling, har Tscherning stillet et Ændringsforslag, som er tiltraadt af Udvalgets Mindretal (Christensen, Gleerup og Jacobsen), om, at hvis den Paragraf, jeg før citerede, antages, foreslaas det mellem Ordene „Alle“ og „Love“ at indskyde „hidtil udkomne“, saaledes at Paragraffen indskrænkedes til at sige det selvfølgelig, at alle de Love, der var udkommet, før Grundloven blev givet, var ugyldige, naar de var i Uoverensstemmelse med Grundloven, og ved en Modsetnings slutning sagde, at alle de Love, som udkom, efter at Grundloven er givet, har Domstolene at anse for gyldige; hvad enten saa en Dommer skulde mene, at de er i Uoverensstemmelse med Grundloven eller ej, har han at sætte sin subjektive, personlige Mening under sin Embeds- og Dommermening og dømme efter den Lov, som er udkommet paa lovlig Maade. Der tilføjes, efter at dette Ændringsforslag er citeret, en Anmærkning, hvori der staar, at Ørsteds Forslag antages at falde sammen hermed, saaledes at altsaa Tschernings og Ørsteds Forslag staar under eet. Ørsted anbefaler derfor ogsaa Tschernings Forslag, idet han siger: „Jeg har allerede under den foreløbige Forhandling udtalt, at jeg finder den Bestemmelse, hvorefter den lovgivende Magts Bud ligefrem skulde kunne omstødes af Domstolene, stridende mod al Statsorden

og i høieste Grad skadelig og fordærvelig; det kunde føre til, at Enhver, som ikke fandt sig vel ved at erkjende en eller anden Lov, vilde gøre den Indsigelse, at den ikke var overensstemmende med Grundloven, og at han derfor ikke vilde respectere den. Det lader sig ikke negte, at det Tilfælde vilde kunne opstaa, at Domstolene kom til et andet Resultat end den lovgivende Magt, hvad da vilde medføre stor Uorden og Forvirring i Retstilstanden og Folkets Retsbevidsthed.“ Man kan vanskelig sige en Ting med stærkere og bestemtere Ord, end Ørsted her har sagt det, klart nok i oprigtig Bekymring for, hvad det for det danske Folk skulde betyde, hvis man gik ind paa noget saa skæbnesvangert som at bestemme, at enhver Dommer i Landet kunde underkende en paa lovlig Maade udgiven Lov, naar den efter hans subjektive Mening ikke var i sit Indhold overensstemmende med Grundloven. Nu er der naturligvis mange andre, der taler for, baade Grundtvig og navnlig de gamle Nationalliberale; men det er jo min Sag at fremdrage Argumenterne for det Syn, jeg har paa Sagen. Jeg skal derfor en Gang til citere Tscherning, saa tror jeg, jeg er færdig med alle Citater fra Grundlovsforhandlingerne, idet jeg blot skal nævne enkelte Ord af ham, nemlig følgende: „Antage vi ikke Paragraphen, indrømmer jeg meget gerne, at Domstolene kunne ved enkelte Lejligheder opkaste sig det Spørgsmaal: ere vi berettigede til i denne Sag at tilsidesætte en Lov, der ikke stemmer med Grundloven? Jeg siger, de kunne opkaste sig det Spørgsmaal, men jeg holder mig overbeviist om, at naar de ikke ere særlig anviste derpaa, ville de meget betænke sig paa at besvare det Spørgsmaal bejaende.“ Det er ud fra denne Forudsætning, at Tscherning bagefter, da hans Ændringsforslag er vedtaget, til sidst stemmer mod hele Paragraffen. Og saa skal jeg blot nævne et eneste Argument til efter Tscherning, hvor han gendriver en af de Ting, som ogsaa her er fremdraget saa stærkt, idet man nemlig siger, at i Amerika, der skal være et saa demokratisk Samfund, har Domstolene Magt til at underkende en Lov. Herom siger Tscherning, hvad der er saa slaaende rigtigt og som er gentaget af Troels Jørgensen: „Amerika er en Stat af Stater, og deres Constitution er i alt Væsentligt et Contractsforhold, og derfor kunne deres Love komme til at bryde Contracter med den enkelte.“ Det er det, der gør, at man i Amerika har Domstole, der har Myndighed til at tilsidesætte en Lov, fordi den ene Stat, som er i Kon-